

vrije Universiteit

Inkoop & aanbestedingsbeleid VU

Afdeling Inkoopmanagement

Dienst Financiën, Planning & Control

Vrije Universiteit Amsterdam

Status Definitief

Versie 1.0

Auteur Ferrie van de Putte, inkoopmanager

Opdrachtgever College van Bestuur

Datum 30 mei 2012

Versiehistorie

Versienummer	Datum	Auteur	Opmerking
0.4	30 mei '12	Ferrie van de Putte	Akkoord CvB
0.4	01 mei '12	Ferrie van de Putte	PO Rene Smit
0.4	17 april '12	Ferrie van de Putte	Akkoord D-FP&C
0.4	27 januari '12	Ferrie van de Putte	Ingeleverd D-FP&C
0.3	20 januari '12	Ferrie van de Putte	Akkoord Inkoopmanagement

© 2012 Vrije Universiteit, Amsterdam

Colofon

Inkoop- en aanbestedingsbeleid VU is een uitgave van
Dienst Financiën, Planning & Control, afdeling Inkoopmanagement,
Vrije Universiteit Amsterdam

Auteur

Ferrie van de Putte, inkoopmanager

© Juli 2012. Niets uit deze uitgave mag worden gereproduceerd en/of openbaar worden gemaakt zonder voorafgaande schriftelijke toestemming van de Vrije Universiteit Amsterdam.

© 2012 Vrije Universiteit, Amsterdam

Inhoud

1 Inleiding	5
2 Doel & Reikwijdte	7
2.1 Doel	7
2.2 Reikwijdte	8
3 Begripsbepaling	9
3.1 Het inkoopproces	9
4 Beleidsuitgangspunten	10
4.1 Naleven van wet- en regelgeving	10
4.2 Gebruik van Inkoopvoorwaarden.....	10
4.3 Omgang leveranciers.....	10
4.4 Leveranciersoptimalisatie	11
4.5 Duurzame dienstverlening	12
4.5.1 Duurzaamheidcriteria.....	12

1 Inleiding

Van Universiteiten wordt verwacht dat zij op een integere & efficiënte wijze opdrachten verlenen voor werken, leveringen & diensten. De Vrije Universiteit (VU) wil een integere & doelmatige inkoper zijn. Met integer wordt bedoeld handelend volgens de wet en de algemene beginselen van behoorlijk bestuur. Bij doelmatigheid gaat het om efficiënt en effectief inzetten van publieke middelen.

De inkoopfunctie kent de laatste jaren een sterk toegenomen belangstelling. Daar is een aantal redenen voor aan te geven, die deels met elkaar verband houden:

- De aandacht voor naleving van de Europese regelgeving inzake inkoop & aanbesteden is verscherpt. De controle op naleving is inmiddels in de vorm van een rechtmatigheidstoets onderdeel van de jaarlijkse accountantscontrole. De Europese regelgeving staat bovendien model voor de wijze waarop wordt omgegaan met "niet-Europese" inkoop en aanbestedingsprocedures.
- De wijze waarop semi-overheidsorganisaties inkopen & aanbesteden is niet alleen gebonden aan regelgeving, maar moet ook doelmatig plaatsvinden. De doelmatige besteding van de publieke gelden brengt met zich mee, dat de VU zich tijdens de aanbesteding moet opstellen als een betrouwbare partij, die bij het verlenen van opdrachten volgens vaste regels en zonder willekeur of bevoordeling van partijen werkt.
- Het professionaliseren van de inkoopfunctie kan substantiële besparingen opleveren. Professioneel inkopen & aanbesteden leidt in het algemeen tot besparingen en een betere kwaliteit van de opdracht en het verkregen product door het optimaal benutten van de concurrentiekracht in de markt.

Dit beleidsdocument bevat de spelregels die in acht moeten worden genomen bij inkopen & aanbesteden door de VU. Bij het formuleren van het beleid worden de volgende algemene uitgangspunten gehanteerd:

- **Betrouwbaar:** voert een integer en doelmatig inkoop & aanbestedingsbeleid;
- **Objectief:** neemt besluiten op basis van vooraf vastgestelde criteria;
- **Niet-discriminerend:** alle potentiële gegadigden hebben gelijke kansen;
- **Transparant:** voert open procedures.

Het Inkoop & aanbestedingsbeleid VU betreft algemeen beleid dat werkingkracht heeft voor de hele VU en is vastgesteld door het college van bestuur. Het college van bestuur heeft de handhaving van dit beleid doorgemandateerd aan de directeur van de dienst Financiën, Planning & Control (FP&C).

Directeur FP&C is verantwoordelijk voor het uitvoeringsbeleid (uitvoeringsregels¹). Deze uitvoeringsregels kunnen autonoom door de directeur FP&C worden toegevoegd, aangepast & aangevuld aan het beleid, zonder dat deze expliciet door het CvB moeten worden goedgekeurd.

Het zogenaamde flankerende beleid dat in het Inkoop & aanbestedingsbeleid VU wordt genoemd, valt niet onder het mandaat van FP&C.

Om de twee jaar wordt het Inkoop & aanbestedingsbeleid VU geëvalueerd en waar nodig bijgesteld.

¹ Uitvoeringsregels: dit is een nadere & specifieke uitwerking van het inkoopbeleid. Deze uitvoeringsregels zullen op de intranetsite van FP&C worden gepubliceerd.

2 Doel & Reikwijdte

2.1 Doel

Het Inkoop & aanbestedingsbeleid VU vormt het kader waarbinnen de publieke gelden, uit te geven door de VU, doelmatig, doeltreffend en rechtmatig worden uitgegeven. Met de uiteindelijke effectuering van dit beleid zal de VU beter in staat zijn om extra waarde voor de student en wetenschappelijke medewerkers te gaan genereren en aan haar maatschappelijke verantwoording tegemoet te komen. In dit kader spreekt het Instellingsplan van de VU over “De niet-wetenschappelijke medewerkers leveren een belangrijke bijdrage aan het succes van de VU door onderzoekers en docenten goede ondersteuning te bieden bij hun onderzoek- en onderwijstaken en te zorgen voor goede studie- en studentenvoorzieningen. De kwaliteit van het onderwijs en onderzoek wordt voor een belangrijk deel bepaald door het ondersteunend proces. Ondersteunende processen worden zo efficiënt en effectief mogelijk georganiseerd om zoveel mogelijk middelen aan onderwijs en onderzoek te kunnen besteden. De ondersteunende processen zijn in de regel gezamenlijk (universitair) ingericht en waar mogelijk gedeeld met andere organisaties, dan wel uitbesteed. Bij beleidsbeslissingen in het onderwijs en onderzoek worden bedrijfsvoeringsaspecten integraal meegewogen”².

Dit beleid anticipeert hierop door enerzijds de fundamenteën te leggen voor concrete besparingen bij de huidige (ondersteunende) diensten en middelen, die ten goede komen aan het onderwijs en onderzoek, zoals uitgevoerd door de faculteiten van de VU. Anderzijds zal een eenduidige en transparante werkwijze de efficiency verbeteren en de bedrijfseconomische risico's verlagen.

Met het vastleggen en laten vaststellen van het Inkoop & aanbestedingsbeleid VU wil de VU de uitgangspunten eenduidig en toegankelijk maken voor:

- de medewerkers van de VU;
- de externe leveranciers;
- en de toezichthoudende organen.

Met het ontwikkelen en vervolgens implementeren van het Inkoop & aanbestedingsbeleid streeft de VU concreet naar:

1. Het doelmatig, duurzaam en doeltreffend inkopen en daarmee realiseren van besparingen;
2. Het hanteren van een eenduidige & transparante werkwijze binnen de VU met als doel een efficiëntere bedrijfsvoering;
3. Het verlagen en beheersen van bedrijfseconomische en juridische risico's;
4. Het waarborgen van de integere uitvoering van het vastgestelde inkoop & aanbestedingsbeleid.

² Instellingsplan Vrije Universiteit 2011-2015, pagina 17.

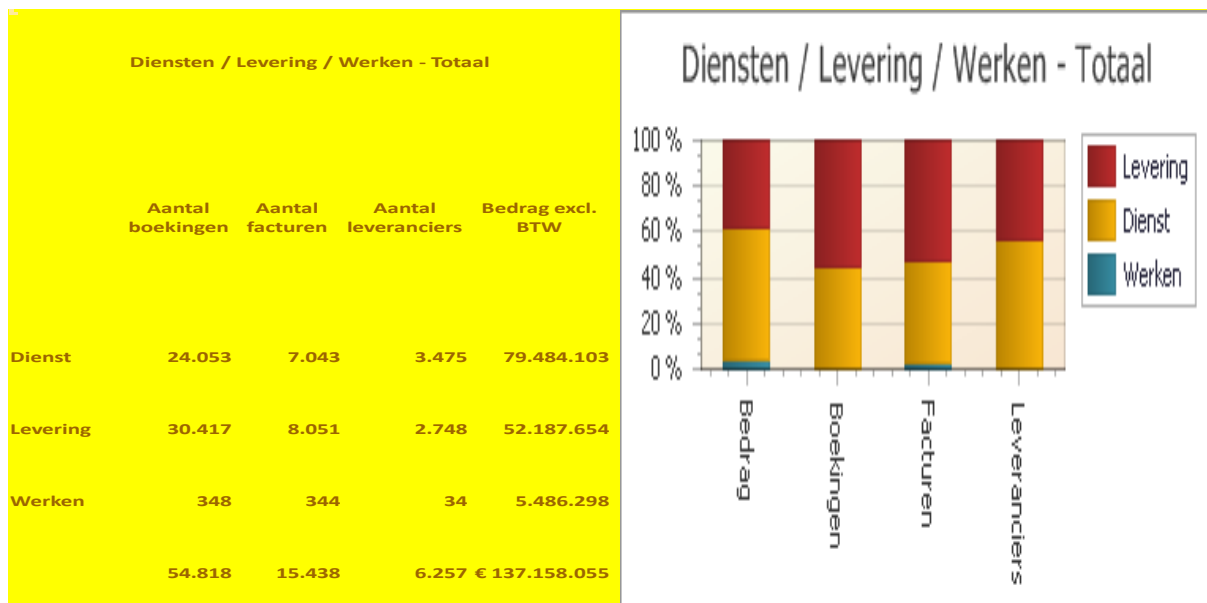
5. Het volledig voldoen aan de relevante regelgeving, zowel nationaal als Europees, op het gebied van inkoop;
6. Duidelijke positionering van Inkoop binnen de VU met bijbehorende bevoegdheden.

2.2 Reikwijdte

Inkoop wordt gedefinieerd als ‘alles waar een externe factuur tegenover staat’. Deze brede definitie houdt in dat zowel werken, leveringen & diensten onder de noemer inkoop vallen. De Inkoopdomeinen zijn hiermee werken, leveringen & diensten:

Werken	Bijv: bouw en sloop VU Campus
Leveringen	Bijv: kantoorartikelen, ICT hardware
Diensten	Bijv: uitzendkrachten, schoonmaak, catering, ICT-advies

Inkoopmanagement is verantwoordelijk voor de kwaliteit & uitvoeren van alle Europese aanbestedingen binnen de VU voor de drie inkoopdomeinen. De inkoopspend van de VU over 2011 bedroeg € 137 miljoen, waarbij de volgende onderverdeling naar inkoopdomein wordt gemaakt:

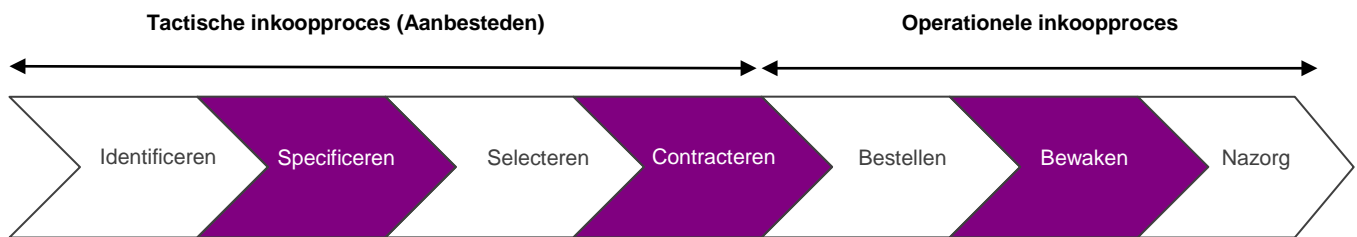

3 Begripsbepaling

Inkoop kent een aantal dimensies. In dit inkoopbeleid worden de tactische en operationele inkoopprocessen onderscheiden. De overige inkoopprocessen (strategische inkoop, contract- en leveranciersmanagement) zijn niet minder belangrijk, maar vallen voornamelijk onder de kaderstellende en toezichhoudende processen. Veelal worden deze processen met bijbehorende activiteiten eenmalig uitgevoerd en opgesteld. Vervolgens is er een periodieke toetsing als het gaat om de naleving en actualiteitsgehalte van de opgestelde richtlijnen en uitgangspunten.

3.1 Het inkoopproces

Het tactische en operationele inkoopproces omvat meerdere activiteiten. Deze vangen aan met de vaststelling van een bepaalde behoefte wat volgens een aantal fasen leidt tot het verwerven van een werk, aanschaffen levering of dienst en het beheer van het contract. Dit proces is in zeven stappen onderverdeeld (figuur 1).

Figuur 1

4 Beleidsuitgangspunten

4.1 Naleven van wet- en regelgeving

De VU dient de nationale en Europese wet- en regelgeving op inkoopgebied na te leven. Dit geldt voor alle inkopen (leveringen, diensten én werken). Inkoop is als enige binnen de VU door het CvB gemachtigd om aanbestedingen te publiceren & uit te voeren via TenderNed³.

Voor de contractregistratie binnen de VU geldt de regeling Code Contractprocesbeheer.

4.2 Gebruik van Inkoopvoorwaarden

Afspraken met de leverancier worden vastgelegd in een contract of bestelling, waarbij de gedeponeerde inkoopvoorwaarden van de VU van toepassing zijn. Het is niet altijd mogelijk om de inkoopvoorwaarden te hanteren. Denk hierbij bijvoorbeeld aan:

- er zijn veel aanvullingen of wijzigingen noodzakelijk op de inkoopvoorwaarden;
- door de complexiteit van de producten/diensten is een maatwerkcontract vereist.

Wanneer de inkoopvoorwaarden ontoereikend zijn of in het contract hiervan wordt afgeweken, dient te allen tijde gewaarborgd te worden dat de VU geen verplichting met derden aangaat tegen onacceptabele juridische en financiële risico's.

4.3 Omgang leveranciers

De VU stelt integriteitseisen aan bestuurders en medewerkers: De integriteit van de organisatie wordt bepaald door de integriteit van haar medewerkers.

Alle inkopen worden op objectieve, transparante en niet-discriminerende wijze uitgevoerd.

Relaties met leveranciers zijn puur zakelijk. Iedere medewerker dient privé & zakelijk dan ook strikt gescheiden te houden.

Indien een medewerker van de VU uit hoofde van zijn of haar functie betrokken is bij een inkooptraject en hij of zij een familielid of vriendschappelijke relatie heeft met een (te contracteren) leverancier van de VU, dan dient de medewerker dit te melden aan zijn of haar leidinggevende. De leidinggevende zal de medewerker indien noodzakelijk tijdelijk ontheffen van zijn of haar inkooptaken.

³ TenderNed is het systeem waar alle aanbestedende diensten in Nederland gebruik van maken om hun aanbestedingen te publiceren.

Voor medewerkers die betrokken zijn bij Europese aanbestedingen kan er een geheimhoudingsverklaring van toepassing zijn. In deze verklaring wordt verwezen naar een integriteitscheck 'inkopen' die is gebaseerd op de "Beroepscode voor de inkoper" van de NEVI (Nederlandse Vereniging voor Inkoopmanagement). Deze uitgangspunten dienen door elke VU medewerker in ogenschouw genomen te worden indien hij/zij betrokken is bij een inkoopproces in welke vorm dan ook. Binnen de VU is deze "Beroepscode voor de inkopers" onverkort van toepassing. De NEVI werkt momenteel aan een nieuwe code. Deze nieuwe code zal de oude code binnen de VU één op één vervangen.

De beroepscode is flankerend beleid en valt hiermee onder het integriteitsbeleid van de VU.

4.4 Leveranciersoptimalisatie

De VU heeft vele duizenden leveranciers. De inkoopspend 2011 spreekt van ruim 6.200 leveranciers. Het reduceren van het aantal leveranciers is een belangrijk middel in het realiseren van verbeteringen en besparingen. Per Europese aanbesteding en productgroep wordt het optimaal gewenste aantal leveranciers bepaald en gecontracteerd voor de VU. Dit kan dus 1 of meerdere leveranciers per productgroep betekenen.

De VU Webwinkel zal de komende jaren zoveel mogelijk leveranciers op een effectieve & efficiënte manier gaan ontsluiten, waardoor beter aan de klantwens wordt voldaan en bureaucratie wordt verminderd. Ook het terugdringen van de facturatie (€ 45,- verwerkingskosten per factuur⁴) is hierbij een te behalen opbrengst.

Met de inzet van de VU Webwinkel kan tussen de 5% en 8%⁵ worden bespaard op het beïnvloedbaar inkoopvolume. Op basis van het beïnvloedbaar inkoopvolume (137 miljoen euro in 2011) zou een potentiële besparing van € 6,8 tot € 10,9 miljoen op termijn mogelijk zijn. De besparing kan gerealiseerd worden door een reductie van de indirecte kosten (besparing transactiekosten) als directe kosten (bundelen van inkoopvolumes en afdwingen lagere prijzen) en het terugdringen van 'Maverick Buying' (kopen buiten contract om).

Het gebruik van de VU Webwinkel is in eerste instantie verplicht voor alle producten en diensten die worden aangeboden in de VU Webwinkel.

⁴ Bron Het NIC (Rapport Inkooponderzoek VU)

⁵ Bron Ciber (Project Brief VU Webwinkel)

4.5 Duurzame dienstverlening

De VU staat voor duurzame ontwikkeling en vindt dat zij daarin vanzelfsprekend het goede voorbeeld moet geven. De Arbo Milieu Dienst initieert en bevordert duurzaamheid binnen de VU met het “meerjarenprogramma duurzaamheid 2010-2015”. Aandachtspunten zijn het formuleren van een duurzaamheidsambitie die wordt gedragen door het CvB, duurzaamheid bij nieuw- en verbouw, verbeteren energiezorg & duurzaamheid bij inkoop. In de komende jaren zal extra aandacht worden gegeven aan professionalisering en de monitoring van de duurzaamheid in de bedrijfsvoering (en daarmee inkopen) van de VU.

In dit kader heeft de VU een convenant ondertekend waarin staat dat de VU in 2012 50% van de geldwaarde duurzaam inkoop. Dit convenant is opgesteld door de HBO-raad en de VSNU en ondertekend door diverse HBO-instellingen en universiteiten in Nederland.

4.5.1 Duurzaamheidscriteria

In opdracht van het ministerie van I&M⁶ heeft Agentschap NL duurzaamheidscriteria vastgesteld voor verschillende productgroepen. Per productgroep zijn criteria opgesteld voor milieu- en sociale aspecten. Bij milieuaspecten gaat het om het effect van het product of productieproces op het milieu, bijvoorbeeld door energie of materiaalgebruik. Bij sociale aspecten kunt u denken aan thema's als kinderarbeid of mensenrechten.

De criteria zijn juridisch getoetst en zo opgesteld dat alle overheden ze kunnen toepassen. Daarnaast bevatten de criteriasets ‘wensen’. Op deze punten kunnen leveranciers zich onderscheiden, net als op de prijs. Met behulp van de criteria kunnen de overheden duurzaamheid inpassen in hun inkoopbeleid en de doelstellingen van het convenant realiseren. 100 procent duurzaam inkopen betekent dat de inkopen voldoen aan de duurzaamheidscriteria die op dat moment voor de desbetreffende productgroepen zijn opgesteld.

Om de doelstellingen te bereiken streeft de VU ernaar bij haar Europese aanbestedingen duurzaamheidscriteria te stellen. In de specificaties, de selectiecriteria en de gunningcriteria worden eisen gesteld aan de milieuprestatie van de inschrijver en de milieubelasting van het productieproces, het werk of geleverde product. Eenmaal in de 2 jaar wordt door een extern bedrijf landelijk getoetst hoever men al staat met de doelstellingen volgens het convenant. Deze toetsing gebeurt in opdracht van het ministerie van I&M.

⁶ I&M; Infrastructuur & Milieu